

DONATELLA SCAIOLA, „*Una cosa ha detto Dio, due ne ho udite*”. *Fenomeni di composizione appaiata nel Salterio Masoretico*, Roma 2002, 554 s. (Urbaniana University Press. *Studia*, 47)

Rozprawa doktorska, którą D. Scaiola przedstawiła w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie w lutym 2000 roku, jest udaną próbą oceny i systematycznego opracowania kryteriów hermeneutycznych pomocnych do przezwyciężenia trudności, jakie wynikają z atomistycznej interpretacji psalmów oraz ułatwiających analizę poszczególnych psalmów w łączności z innymi psalmami.

Pracę tworzą dwie części, z których pierwsza, opisowa, zajmuje się tekstem psalterza hebrajskiego (manuskrypty, stychometria, numeracja psalmów), jego organizacją według różnych autorów oraz metodami i kryteriami w jego interpretacji. Część druga, analityczna, wychodzi od zjawiska paralelizmu, postrzeganego jako punkt wyjścia analizy większych jednostek tekstu. W analizie tekstów autorka stosuje szereg kryteriów, takich jak: a. zbieżność terminologiczna, nie tylko ilościowa, lecz również (i przede wszystkim) jakościowa; b. struktura; c. obecność podobnych tematów i motywów literackich; d. rozpiętość tekstu (mniej więcej podobna); e. rodzaj literacki; f. powtórzenie imienia Bożego; g. tytuły.

Na kanwie paralelizmu synonimicznego, który pozwala wykazać rodzaj połączenia istniejącego między psalmami, autorka przyjmuje potrójną klasyfikację tych utworów: a. psalmy podobne, wśród których rozróżnia „psalmy bliźniacze” posiadające wysoki stopień podobieństwa między sobą (111-112) i „psalmy bratnie”, o mniejszym, zarazem wyraźnym podobieństwie formy i treści (3-4; 20-21; 127-128); b. psalmy komplementarne, podobne pod pewnymi względami, a różne pod innymi (16-17; 25-26); c. psalmy w pozycji początkowej i końcowej. Są one szczególnym przypadkiem psalmów komplementarnych oraz odgrywają ważną rolę, gdyż organizują zarówno poszczególne księgi psalterza, jak i cały psalterz.

Analiza nie zadowala się formalną prezentacją tekstów, lecz usiłuje również interpretować naturę teologiczną relacji, którą rozpoznaje się między parą przylegających do siebie psalmów. Ta próba spełnia funkcję

metodologiczną: przywraca znaczenie poszczególnym tekstom, nie tracąc przy tym ich specyfiki.

Rozległość rozpatrywanych zagadnień oraz śmiałe podjęcie wyzwania hermeneutycznego, które stawia przed współczesną egzegezą kontekstowe badanie psalterza jako literackiej całości, są niewątpliwie zaletą niniejszej rozprawy, która z konieczności musi niekiedy zadowolić się wybiórczym i uproszczonym przedstawieniem pozycji innych autorów.

Rzym

O. STANISŁAW BAZYLIŃSKI OFMConv.